

การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนิน
ชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์ิป รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
The Application of Sārāṇiyadhamma for Promoting the Unity
in Daily Life of the People in Wat Pradu Community,
Padang Terrup District, Kedah, Malaysia

พระครูสมุห์สุภาพ ฐิตสาโร, สิทธิโชค ปาณะศรี,
PhrakrusamuSuphap Thitasaro, Sitthichok Panasree,
พระครูโฆสิตวัฒน์านุกูล, จักรกฤษ เลิศลับ
PhrakruKositwattananukul, Chakkrit Loeslap
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus
E-mail: angkarn.jaru@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวคิดและลักษณะความสามัคคีของ
ชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์ิป รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 2) ศึกษาหลักสาราณียธรรมที่
ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และ 3) ประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริม
ความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์ิป รัฐเคดาห์ ประเทศ
มาเลเซีย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษาเอกสาร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ
แล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบอุปนัยวิธี

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามัคคี เป็นการแสดงออกซึ่งความพร้อมเพรียงกัน ความร่วมมือร่วมใจ
ของชุมชน อันก่อให้เกิดความดีงามและผลประโยชน์ที่ดีต่อทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียม
2. หลักสาราณียธรรม เป็นหลักธรรมว่าด้วยการระลึกถึงกันที่ส่งเสริมความ
สามัคคีของชุมชน ได้แก่ 1) เมตตากายกรรม (ปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา) 2) เมตตา
วจีกรรม (พูดต่อกันด้วยความเมตตา) 3) เมตตามโนกรรม (คิดต่อกันด้วยความเมตตา)
4) สาธารณโภคี (มีจิตแบ่งปัน) 5) สีลสามัญญตา (มีระเบียบวินัย) และ 6) ทิฐุสามัญญตา
(มีความคิดเห็นแนวเดียวกัน)
3. ชุมชนวัดประดู่มีการประยุกต์ใช้หลักเมตตากายเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้าน
กายกรรม หลักเมตตาวจีกรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านวจีกรรม หลักเมตตามโนกรรม
เพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านมโนกรรม หลักสาธารณโภคีเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านจิต

อาสา หลักสี่สามัญญาตาเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านระเบียบวินัย หลักทิวธิสามัญญาตาเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านความคิดเห็น

คำสำคัญ: หลักสาราณียธรรม, ความสามัคคี, ชุมชนวัดประดู่

Abstract

The purpose of this research were: 1) To study the concept and character of unity of Wat Pradu community, Padang Terrup District, Kedah State, Malaysia, 2) To study the *Sārānīyadhamma* appearing in Theravada Buddhist scriptures, and 3) To apply the *Sārānīyadhamma* to promote unity in the life of the Wat Pradu community, Padang Terrup District, Kedah State, Malaysia. It is qualitative research, focuses on document studies.

The research results found that:

1. The Unity is an expression of unison, community cooperation Which creates goodness and benefits that are good for everyone equally.

2. The *Sārānīyadhamma* is a principle of mutual remembrance that promotes the unity of the community as follows: 1) *Mettā-Kāya-Kamma* (treating each other with kindness) 2) *Mettā-wajī-kamma* (speaking to each other with kindness) 3) *Mettā-mano-kamma* (thinking towards each other with kindness) compassion), 4) *Sāthāra* Bhogī (shared mind), 5) *Sila Sāmanyatā* (discipline), and 6) *Ditthi Sāmanyatā* (same opinion).

3. Wat Pradu community has applied the *Mettā-Kāya-Kamma* promotes body harmony. The *Mettā-wajī-kamma* promotes unity in verbal karma, *Mettā-mano-kamma* promotes unity in conceptualism, *Sāthāra* Bhogī promotes unity in volunteerism, The *Sila Sāmanyatā* promotes unity in Discipline, *Ditthi Sāmanyatā* promotes unity in Opinions.

Keywords: *Sārānīyadhamma*, Unity, Wat Pradu Community

1. บทนำ

มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยลำพัง การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในฐานะต่าง ๆ ตลอดเวลา จากสังคมขนาดเล็กไปสู่สังคมขนาดใหญ่ บางครั้งก็เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด ปัญหาการละเมิดสิทธิ ปัญหาการขัดแย้งกัน เป็นต้น ซึ่งทุกครั้งเมื่อเกิดมีปัญหานั้น มนุษย์ก็

จะต้องช่วยหาวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข และมนุษย์จะต้องอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคม เพราะมนุษย์โดยธรรมชาตินั้น ถือได้ว่าเป็นสัตว์สังคม (Social animal) (โกวิทย์ วงศ์สุรวัฒน์, 2543: 56)

ในสังคมดึกดำบรรพ์ ชีวิตมนุษย์ก็ไม่ได้มีความแตกต่างไปจากสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ คือเป็นสิ่งมีชีวิตและมีสัญชาตญาณในการแสวงหาและปกป้องตนเองจากภัยต่าง ๆ การอาศัยอยู่รวมกันเป็นหมู่หรือเป็นกลุ่มก็จะเป็นแนวทางหนึ่งในการปกป้องภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตน การที่มนุษย์อยู่รวมกันเป็นสังคมและดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอดนั้น ย่อมมีความรัก ความสามัคคีต่อกันและจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน อย่างไรก็ตาม ในบางครั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์มิได้ดำเนินไปอย่างราบรื่นหรือมีความสุขเสมอไป เนื่องจากการอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก ย่อมมีความคิดความเห็นที่มีความแตกต่างกันไป อันเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อม การศึกษา หรือมีพื้นฐานทางความคิดที่แตกต่างกัน

หลักความสามัคคี กล่าวได้ว่า เป็นหลักการพื้นฐานที่จะนำพาสังคมมนุษย์ไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและความสงบสุขของสังคม และถือเป็นปัจจัยสำคัญของการอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์ในสมัยปัจจุบัน การที่สังคมปัจจุบันเกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายนั้น ย่อมไม่อาจปฏิเสธได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมานั้น ย่อมมีสาเหตุมาจากการขาดความสามัคคีต่อกัน หลักความสามัคคีนั้น ถือเป็นหลักคุณธรรมที่สูงส่งและสำคัญประการหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา ที่มุ่งสอนให้ทุกคนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของบุคคลและสิ่งของต่าง ๆ แล้วปฏิบัติต่อบุคคลหรือสิ่งนั้นโดยถูกต้องเหมาะสมด้วยความจริงใจ ด้วยความรัก ความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งจะช่วยให้สังคมมนุษย์เกิดความสามัคคีที่ดีงามและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงจำเป็นที่บุคคลในสังคมควรนำหลักธรรมข้อนี้ไปประยุกต์ใช้ในสังคมและการดำเนินชีวิตประจำวันให้เหมาะสม ดังที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระราชดำรัสในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดชลบุรี ณ จิตตภาวันวิทยาลัย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี วันอาทิตย์ที่ 23 พฤษภาคม 2519 ความว่า

“...ประเทศชาติจะอยู่ได้ ก็ด้วยความสามัคคี เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ไม่ปิดขา ปิดแข้งกันหรืออิจฉาริษยากัน ทำเช่นนั้นก็จะทำให้เมืองไทยอยู่ต่อไปได้อย่างที่เคยอยู่มาเป็นหลายศตวรรษมาแล้ว ไม่มีใครที่จะมาล้มเราได้ ถ้าเราไม่ล้มตนเอง...” (กรมการศาสนา, 2519: 24)

นอกจากนั้น พระองค์ยังได้ตรัสเน้นย้ำเรื่องความสามัคคี เมื่อครั้งพระองค์พระราชทาน พระบรมราโชวาทแก่ทหารรักษาพระองค์ในพิธีตรววงพลสวนสนาม เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา วันอาทิตย์ที่ 3 ธันวาคม 2504 ดังความว่า

“...การที่ประเทศของเราได้รักษาอธิปไตยและดำรงฐานะมาด้วยดีได้ตลอดมานั้น ก็ด้วยอาศัยความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่ายต่างช่วยกันปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติด้วยความสามัคคีและความพร้อมที่จะเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

มาแล้วแต่หนหลังทุก ๆ คนในชาติ ย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติของแต่ละคนต่างปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เป็นผลดีที่สุดที่จะกระทำได้ ด้วยความรักชาติ และมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน แล้วชาติของเราจะเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นสืบไป...” (กระทรวงวัฒนธรรม, มปป: 25)

กล่าวได้ว่า หลักคำสอนเรื่อง “ความสามัคคี” นี้ ถือเป็นหลักคุณธรรมซึ่งเป็นบ่อเกิดของคุณธรรมอื่น ๆ เช่น เป็นหลักคุณธรรมที่ช่วยให้ทุกคนมีความสามัคคีกัน แล้วจะพากันสร้างบ้านสร้างเมือง และสร้างสังคมให้ดีงาม เป็นบุญเป็นกุศลที่มีผลต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม และประเทศชาติในที่สุด และเมื่อบุคคลทั้งหลายมีหลักคุณธรรมข้อนี้แล้ว ก็จะทำให้ทุกคนผู้เป็นสมาชิกของสังคมนั้น มีการแสดงน้ำใสใจจริงต่อกัน ไม่มีจิตอิจฉาริษยาต่อกัน และกัน มีการช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ ซึ่งในที่สุด ก็จะช่วยให้สังคมและประเทศชาติเกิดความสงบสุขและพัฒนาก้าวหน้าไปได้ด้วยดีและเกิดความสุขที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ในการสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยหลักธรรมสำคัญ คือ หลักสาราณียธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมเพื่อการระลึกถึงกัน การประสานความสัมพันธ์ต่อกันของบุคคลภายในชุมชนเข้ามาช่วยด้วย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความสามัคคีที่แนบแน่นมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลของการเล็งเห็นความสำคัญของการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของบุคคลในชุมชน ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาในประเด็นเหล่านี้ คือ ความหมายของหลักสาราณียธรรม หลักความสามัคคีในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท รวมทั้งแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อส่งเสริมความสามัคคี เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์ิป รัฐเคะห์ ประเทศมาเลเซีย ได้มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของหลักสาราณียธรรมและหลักความสามัคคีเพื่อประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีในสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและลักษณะความสามัคคีของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์ิป รัฐเคะห์ ประเทศมาเลเซีย
2. เพื่อศึกษาหลักสาราณียธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์ิป รัฐเคะห์ ประเทศมาเลเซีย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลจากเอกสาร ชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ คัมภีร์พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ได้แก่ หนังสือ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ บทความ และงานวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา รวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้

3.2 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษามาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

3.3 สรุป อภิปรายผล และแสดงข้อเสนอแนะ

3.4 จัดทำเป็นเล่มวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์บุรี รัฐเคดะห์ ประเทศมาเลเซีย” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดและลักษณะความสามัคคีของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์บุรี รัฐเคดะห์ ประเทศมาเลเซีย เพื่อศึกษาหลักสาราณียธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และเพื่อประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์บุรี รัฐเคดะห์ ประเทศมาเลเซีย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการศึกษาเอกสาร สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้ ดังนี้

4.1 แนวคิดและลักษณะความสามัคคีของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์บุรี รัฐเคดะห์ ประเทศมาเลเซีย พบว่า ความสามัคคี เป็นการแสดงออกซึ่งความพร้อมเพรียงกัน และความร่วมแรงกายแรงใจของผู้คนในชุมชนอันนำไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดีงาม

4.2 หลักสาราณียธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า หลักสาราณียธรรม เป็นธรรมที่ให้ระลึกถึงกันและเสริมสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลในชุมชนในสังคม เพื่อการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประกอบองค์ธรรม 6 ประการ ได้แก่ 1) เมตตาทายกรรม (ปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา) 2) เมตตาวจีกรรม (พูดต่อกันด้วยความเมตตา) 3) เมตตาโมกรรม (คิดต่อกันด้วยความเมตตา) 4) สาธารณโภคิ (ได้สิ่งของมาแบ่งกันกินกันใช้) 5) สีสสามัญญตา (ประพฤตินให้ดีเสมอ) 6) ทิฏฐีสามัญญตา (ปรับความเห็นเข้ากันได้)

4.3 การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์บุรี รัฐเคดะห์ ประเทศมาเลเซีย พบว่า

หลักสารานุกรมธรรม เป็นหลักธรรมสำคัญของมนุษย์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประคู้ เขตปะดังเตอรัป รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย เพื่อปรับแก้จุดอ่อนใน 6 ด้าน ใน 2 ระดับ คือ ระดับครอบครัวและระดับชุมชน ได้แก่ 1) การประยุกต์ใช้หลักเมตตา กายกรรม ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน 2) การประยุกต์ใช้หลักเมตตาวจีกรรม ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำพูดที่ไม่ก่อให้เกิดความสามัคคีทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน 3) การประยุกต์ใช้หลักเมตตามโนกรรม ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการคิดของสมาชิกที่ไม่ก่อให้เกิดความสามัคคีทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน 4) การประยุกต์ใช้หลักสาธารณโภคี ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปัน การมีจิตอาสา ทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน 5) การประยุกต์ใช้หลักศีลสามัญญตา ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย ทั้งระดับครอบครัวและระดับชุมชน 6) การประยุกต์ใช้หลักทิวฐิสามัญญตา ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน

5. อภิปรายผล

5.1 ศึกษาแนวคิดและลักษณะความสามัคคีของชุมชนวัดประคู้ เขตปะดังเตอรัป รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย พบว่า ความสามัคคีคือ การแสดงออกซึ่งความพร้อมเพรียงกัน ความร่วมมือร่วมใจกัน ทั้งทางกาย วาจา และทางจิตใจของผู้คนในสังคม อันก่อให้เกิดความดีงามและผลประโยชน์ที่ดีต่อทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของพระวิรัตน์ ปกสุสโร (ชาวสะเอาต) (2561: บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมหลักสังฆสามัคคีในพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับหลักความสามัคคีในพระพุทธศาสนา กล่าวถึงลักษณะของความสามัคคีใน 3 ลักษณะ คือ สังฆราชา (ความริ้วฉานของหมู่คณะ) สังฆเภท และสังฆสามัคคี หมายถึงการตั้ง กายกรรม วจีกรรม และมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาในมิตรสหายและคนทั้งหลายในสังคม ความสามัคคีเป็นการแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ความสามัคคีจะก่อให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียวกันและก็สามารถ ปฏิบัติงานทุกอย่างได้สำเร็จ

5.2 หลักสารานุกรมธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า หลักสารานุกรมธรรมคือ หลักธรรมอันเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบด้วยองค์ธรรม 6 ประการ ได้แก่ 1) เมตตาทายกรรม (ปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา) คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อน ร่วมงาน ร่วมกิจการ ร่วมชุมชน ด้วยการช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ ด้วยความเต็มใจ แสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 2) เมตตาวจีกรรม (พูดต่อกันด้วยความเมตตา) คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์

สั่งสอน หรือแนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3) เมตตาตามโนกรรม (คิดต่อกันด้วยความเมตตา) คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน 4) สาธารณโภคี (ได้สิ่งของมาแบ่งกันกินกันใช้) คือ แบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็ แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน 5) สีสสามัญญตา (ประพจน์ให้ดีเสมอ) คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม รักษา ระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจ หรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ 6) ทิฏฐิสามัญญตา (ปรับความเห็นเข้ากันได้) คือ เคารพรับฟัง ความคิดเห็น มีความเห็นชอบร่วมกัน ตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ยึดถืออุดมคติหลักแห่ง ความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ กรกฎ โอบาสเจริญ มงคล (2555: 21) ที่กล่าวว่า สาราณียธรรม 6 คือ ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงซึ่งกัน และกันเป็นธรรมสำหรับบุคคลที่อยู่ร่วมกันเป็นหมวดเป็นหมู่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรัก ความเคารพ การสงเคราะห์การไม่วิวาท ความสามัคคีและเอกภาพ ภายในหมู่คณะเหล่านั้น มี 6 อย่าง คือ 1) การตั้งกายกรรม (ตัวของตน) ที่ประกอบด้วยเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง 2) การตั้งวจีกรรม (ปาก/คำพูด) ที่ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนทั้งต่อหน้าและลับหลัง ช่วยเหลือชวนชวยในกิจการงานบุคคลอื่นด้วยวาจา 3) การตั้งมโนกรรม (ใจ) ที่ประกอบด้วยเมตตาในเพื่อนมนุษย์คิดช่วยเหลือธุรกิจญาติมิตรและสัมพันธชนอื่น ๆ ด้วยความหวังดี ปรารถนาดี 4) เป็นผู้มี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันลาภที่ตนได้มาโดยชอบ ธรรมแก่บุคคลที่ควรให้ 5) มีศีล มีธรรมเสมอกับเพื่อนมนุษย์เหมือนกับญาติมิตร ประพฤติ สุจริตทั้งต่อหน้า และลับหลังไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น 6) มีความเห็นดีเห็นงาม ร่วมกับผู้อื่น คือ เห็นชอบตามทำนองคลองธรรมร่วมกับผู้อื่น

5.3 การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนิน ชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรัป รัฐเคตเตห์ ประเทศมาเลเซีย พบว่า หลักสาราณียธรรม เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ หรือร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว เป็นหลักปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข โดยในงานวิจัยนี้ เป็นการนำเอาหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน โดยเป็นการปรับแก้จุดอ่อนของการขาดความสามัคคีใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การประยุกต์ใช้หลักเมตตาทายกรรมในการส่งเสริมความสามัคคีเพื่อการ ดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ด้านกายกรรม 2) การประยุกต์ใช้หลักเมตตา วจีกรรมในการส่งเสริมความสามัคคีเพื่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ด้าน วจีกรรม 3) การประยุกต์ใช้หลักเมตตาตามโนกรรมในการส่งเสริมความสามัคคีเพื่อการดำเนิน ชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ด้านมโนกรรม 4) การประยุกต์ใช้หลักสาธารณโภคีใน การส่งเสริมความสามัคคีเพื่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ด้านจิตอาสา 5) การประยุกต์ใช้หลักสีลสามัญญตาในการส่งเสริมความสามัคคีเพื่อการดำเนินชีวิตของ

ประชาชนในชุมชนวัดประดู่ด้านระเบียบวินัย 6) การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีสัมมัญญาตาในการส่งเสริมความสามัคคีเพื่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ด้านความคิดเห็นสอดคล้องกับการศึกษาของ พระใบฎีกาอุดม สุตธมโม (ศรีสร้างคอม) (2560: บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาหลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมสังฆสามัคคีของพระสงฆ์ในจังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่า หลักสาราณียธรรมนั้นมีความสำคัญมากในด้านการส่งเสริมสังฆสามัคคีของพระสงฆ์ใน จังหวัดบุรีรัมย์ ในกิจที่ต้องทำช่วยเหลือกันของงานคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน โดยเฉพาะด้านการปกครอง เมื่อพระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครอง และพระผู้ใต้บังคับบัญชาต่างมีความเมตตาต่อกัน มีความช่วยเหลือกัน รู้จักให้ออกาสและให้อภัยกันอยู่เสมอ มีการประชุมร่วมกันอยู่เป็นประจำ ย่อมทำให้การปกครองของคณะสงฆ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและดีงาม ด้านการศาสนศึกษา และการศึกษาสงเคราะห์ เมื่อมีการสนับสนุน และอุปถัมภ์ช่วยเหลือจากคณะสงฆ์หรือจากทางรัฐที่ดี ทำให้พระสงฆ์นั้นมีความใส่ใจในการศึกษาเล่าเรียน และเมื่อพระสงฆ์มีบทบาทในสถานศึกษาแล้ว ย่อมทำให้เกิดจิตสงเคราะห์แบ่งปันช่วยเหลือแก่ผู้ที่ไม่ได้ในการศึกษาเล่าเรียนแต่ขาดแคลนในปัจจุบันด้านต่าง ๆ รวมไปถึงด้านสาธารณสงเคราะห์ก็เช่นกัน พระสงฆ์มีจิตสงเคราะห์ก็ย่อมแบ่งปันในส่วนที่ตนมีช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ เมื่อช่วยเหลือได้ เมื่อพระสงฆ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรม ย่อมช่วยส่งเสริมให้เกิดสังฆสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกิจการงานคณะสงฆ์ ย่อมนำพาคณะสงฆ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ไปสู่ความเจริญ และความสงบสุขอย่างยั่งยืน

5.4 สรุป

การดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เป็นการดำเนินของประชาชนชาวมาเลเซียเชื้อสายสยาม ที่มีวิถีชีวิตของการประกอบอาชีพทำสวน เลี้ยงสัตว์ ทำการค้าขาย ประกอบธุรกิจ มีประเพณีวัฒนธรรม มีการใช้ภาษาสื่อสารผสมผสานทั้งภาษาจีน ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยสำเนียงปักซีใต้ของประเทศไทย และมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน

ความสามัคคี เป็นคุณธรรมสำคัญของบุคคลที่ได้แสดงออกซึ่งความพร้อมเพรียงกันความร่วมมือร่วมใจ ร่วมแรงกาย วาจา และจิตใจของผู้คนในสังคม อันก่อให้เกิดความดีงามและผลประโยชน์ที่ดีต่อทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เป็นแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสงบสุข และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติอย่างยั่งยืน

หลักสาราณียธรรม เป็นหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยการระลึกถึงกันและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันสามารถนำมาประยุกต์ใช้ส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรร์รป รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย เพื่อปรับแก้จุดอ่อนใน 6 ด้าน 2 ระดับ ได้แก่ 1) การประยุกต์ใช้หลักเมตตาทายกรรม ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน 2) การประยุกต์ใช้หลักเมตตาวิจิตรกรรม ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำพูดที่ไม่ก่อให้เกิดความสามัคคีทั้งในระดับ

ครอบครัวและระดับชุมชน 3) การประยุกต์ใช้หลักเมตตามโนกรรม ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการคิดของสมาชิกที่ไม่ก่อให้เกิดความสามัคคีทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน 4) การประยุกต์ใช้หลักสาธารณโภคี ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปัน การมีจิตอาสา ทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน 5) การประยุกต์ใช้หลักศีลสามัญญาตา ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย ทั้งระดับครอบครัวและระดับชุมชน 6) การประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีสามัญญาตา ปรับแก้จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน อันนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในชุมชน

6. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดังเตอรัร์ป รัฐเคะห์ ประเทศมาเลเซีย” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านเมตตากายกรรม ควรมีการติดตามการดำเนินชีวิตของประชาชนในวัดประดู่ว่า มีความเมตตาในด้านการแสดงออกทางกายหรือทางพฤติกรรมหรือไม่ ทางชุมชนควรสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝึกอบรมทางกายให้เกิดการพัฒนาในด้านกายภาพที่ดี

2. ด้านเมตตาวจีกรรม ควรมีการติดตามการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ ว่า ในชุมชนมีการพูดจากันด้วยคำพูดที่สุภาพเรียบร้อยหรือไม่ หากมีการขาดตกบกพร่อง ชุมชนควรมีการประชุมอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการพูดคุยให้ถูกต้องดีงาม

3. ด้านเมตตามโนกรรม ควรมีการติดตามการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ว่า สมาชิกในชุมชนมีการคิดเกี่ยวกับดำเนินชีวิตด้วยความเมตตาเป็นที่ตั้งหรือไม่ หากสมาชิกในชุมชนมีความบกพร่องเกี่ยวกับการคิด ชุมชนหรือผู้นำชุมชนควรมีการประชุมปรึกษากันเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความคิดหรือการแสดงออกทางความคิดให้เป็นไปในแง่ดี ให้ทุกคนมีความคิดที่ดีต่อกัน

4. ด้านจิตอาสา ควรมีการติดตามการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ว่า ในชุมชนมีการทำกิจกรรมหรือร่วมแรงร่วมใจในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยจิตอาสาหรือไม่ หากมีการขาดตกบกพร่องในการมีจิตอาสา ชุมชนหรือผู้นำชุมชนควรมีการประชุมปรึกษากันเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการมีจิตอาสาของสมาชิกในชุมชน

5. ด้านระเบียบวินัย ควรมีการติดตามการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ว่า ในชุมชนมีระเบียบวินัยหรือไม่ หากมีความบกพร่องในเรื่องของระเบียบวินัย ชุมชนหรือผู้นำชุมชนควรมีการประชุมปรึกษาหารือเรื่องระเบียบวินัย เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการมีระเบียบวินัยของทุกคนในชุมชน

6. ด้านความคิดเห็น ควรมีการติดตามการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนวัดประดู่ว่า สมาชิกในชุมชนมีความคิดเห็นหรือมีการแสดงออกเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นที่ดั่งงามหรือไม่ หากมีการแสดงออกถึงความคิดเห็นที่ไม่ดี ชุมชนหรือผู้นำชุมชนควรมีการประชุมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นให้เป็นไปในทิศทางที่ดี

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรนำผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลเพื่อประกอบเป็นแนวทางการส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน โดยยึดหลักสภาราษฎรเป็นแนวทางเพื่อให้การดำเนินชีวิตมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับวางแผนในการพัฒนาชุมชนตามหลักสภาราษฎรทางพระพุทธศาสนาต่อไป

3. ควรมีการขยายความรู้สู่สมาชิกในชุมชนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนให้มีการดำเนินชีวิตที่ดีโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

6.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า ยังมีประเด็นที่น่าสนใจศึกษาเพื่อทำวิจัยต่อไป ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้หลักสภาราษฎร 6 เพื่อการพัฒนาชุมชนในสังคมปัจจุบัน
2. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมปัจจุบัน

3. การประยุกต์ใช้หลักเมตตาธรรมในการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมไทยปัจจุบัน

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสภาราษฎรเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิตของชุมชนวัดประดู่ เขตปะดุงเตอรร์บุรี รัฐเคตะห์ ประเทศมาเลเซีย ผู้วิจัยพบองค์ความรู้ ดังนี้

1. ความสามัคคี เป็นการแสดงออกซึ่งความพร้อมเพรียงกัน ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน อันก่อให้เกิดความดีงามและผลประโยชน์ที่ดีต่อทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียม

2. หลักสภาราษฎร เป็นหลักธรรมว่าด้วยการระลึกถึงกันที่ส่งเสริมความสามัคคีของชุมชน วัดประดู่ เขตปะดุงเตอรร์บุรี รัฐเคตะห์ ประเทศมาเลเซีย

3. ชุมชนวัดประดู่ เขตปะดุงเตอรร์บุรี รัฐเคตะห์ ประเทศมาเลเซีย ได้ประยุกต์ใช้หลักสภาราษฎรเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในการดำเนินชีวิต โดย 1) การใช้หลักเมตตาภายกรรม เพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านกายกรรม 2) การใช้หลักเมตตาวจีกรรมเพื่อส่งเสริม

ความสามัคคีด้านวจีกรรม 3) การใช้หลักเมตตามโนกรรมเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านมโนกรรม 4) การใช้หลักสาธารณโภคีเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านจิตอาสา 5) การใช้หลักศีลสามัญญาเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านระเบียบวินัย 6. การใช้หลักทฤษฎีสามัญญาเพื่อส่งเสริมความสามัคคีด้านความคิดเห็น

เอกสารอ้างอิง

- กรกฎ โอภาสเจริญมงคล. (2555). การบริหารและการพัฒนาวัดโสธรวรารามวรวิหาร: จากยุคก่อตั้งสู่นาคต. วารสารวิทยบริการ, 23(2), 1-23.
- กรมการศาสนา. (2519). พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสพระปรมินทรมหาวชิราลงกรณเกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงวัฒนธรรม. (มปป). 99 พระบรมราโชวาท น้อมนำราษฎรรมเย็นเป็นสุขศานต์. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม.
- โกวิทย์ วงศ์สุรวัฒน์. (2543). พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในทศวรรษที่ 21. นครปฐม: โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมกำแพงแสน.
- พระใบฎีกาอุดม สุตธมโม (ศรีสร้างคอม). (2560). การศึกษาหลักสาราณียธรรมเพื่อส่งเสริมสังคมสามัคคีของพระสงฆ์ในจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวิรัตน์ ปกสโร (ชาวสะอาด). (2561). การส่งเสริมหลักสังคมสามัคคีในพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.